

Kommunene på Helgeland
Nordland fylkeskommune

Helgeland 20. september 2026

Innspill til høringsuttalelser

- Ny konkurranse om regionale flyruter i Nord-Norge

Visit Helgeland viser til høringen om ny konkurranse om regionale flyruter i Nord-Norge fra 1. november 2028. Høringsfristen er 15. desember 2026.

Den transportfaglige utredningen om FOT-rutene i Nord-Norge inneholder blant annet vurderinger av flyplasstruktur, ruteføring, kapasitet, frekvens, korrespondanser og andre krav til flytilbudet. Sammen med høringsinnspill og departementets egne vurderinger skal utredningen danne grunnlag for konkurransen om FOT-rutene i avtaleperioden.

Visit Helgeland er ikke høringsinstans. Samferdselsdepartementet ber fylkeskommunene om å innhente synspunkter og vurderinger fra berørte instanser som kommuner i flyplassenes nedslagsfelt.

Selskapet er heleid av de 19 kommunene på Helgeland fra Bindal i sør til Meløy i nord. Det er bred enighet om reiselivssatsingen på Helgeland. Strategi for Visit Helgeland ble vedtatt av generalforsamlingen i januar 2024.

Selskapet jobber med rammevilkår. Vi bidrar med tall og fakta, og med å balansere både reiselivsnæringens behov og kommunenes interesser og behov for et etterrettelig beslutningsgrunnlag.

Dette innspillet sendes eierkommunene slik at de reiselivsfaglige vurderingene kan inngå i deres høringsgrunnlag.

Vurdering av den transportfaglige utredningen

Forslag til offentlige kjøp av flyruter i Nord-Norge (Oslo Economics) gir et nyttig bilde av dagens trafikkmønstre, kapasitetsutnyttelse og transportstandard. Samtidig ser vi flere vesentlige svakheter ved kunnskapsgrunnlaget som er lagt til grunn for vurderingene.

Trafikkprognosene bygger på flere datakilder, men historiske passasjertall er tillagt klart størst vekt. Dette gir et godt grunnlag for å beskrive utviklingen gitt dagens strukturer, men i mindre grad for å vurdere transportbehovet dersom dokumenterte muligheter for nærings- og reiselivsutvikling realiseres. Når framtidige transportbehov vurderes, bør derfor dokumentert potensial for næringsutvikling og verdiskaping inngå som en del av beslutningsgrunnlaget.

Utredningen behandler framtidig vekst i turismen som en særskilt usikkerhetsfaktor for Lofoten, Vesterålen og Ofoten, og utarbeider alternative prognoser med og uten videre turistvekst. En tilsvarende sensitivitetsanalyse er ikke gjennomført for Helgeland. For Helgeland er prognosene i stedet i hovedsak knyttet til om det etableres en kommersiell direkterute mellom Mo i Rana og Oslo.

Etter Visit Helgelands vurdering gir dette et ufullstendig bilde av framtidig transportetterspørsel i regionen. Menons analyser fra 2021 og 2025 peker på et betydelig potensial for økt verdiskaping, flere arbeidsplasser og sterkere helårsturisme på Helgeland. Analysene viser samtidig at bedre tilgjengelighet, kortere reisetid, flere direkte forbindelser og enklere mobilitet i regionen er sentrale forutsetninger for å realisere dette potensialet.

Tilgjengelighet påvirker etterspørsel og muligheten for næringsutvikling. Reisetid, antall omstigninger, frekvens og kvaliteten på korrespondansene har betydning for hvilke reisemål og markeder som er attraktive og tilgjengelige. For en eksportrettet besøksnæring med nasjonale og internasjonale markeder er dette en sentral konkurransefaktor.

Dette er særlig relevant fordi departementet i høringsbrevet viser til at vurderingene blant annet skal omfatte regionens økonomi og sammenhengen mellom transportforpliktelsene og målene for den økonomiske utviklingen. Dokumentert potensial for framtidig verdiskaping og sysselsetting bør derfor inngå i beslutningsgrunnlaget sammen med historisk trafikk og dagens etterspørsel.

Betydningen av frekvens, rutetider og korrespondanser

For reisende er den samlede reisekjeden avgjørende. Avstanden mellom flyplassene og øvrige knutepunkter, sammen med frekvens, rutetider, korrespondanser, regularitet og forutsigbarhet, har stor betydning for hvor tilgjengelig et reisemål er og hvordan det oppfattes i markedet.

Lange ventetider, få avgangsalternativer og svake forbindelser mot nasjonale og internasjonale knutepunkt påvirker både valg av reisemål, oppholdslengde og betalingsvilje.

Helgeland konkurrerer med reisemål i resten av Norge, Norden og Europa. Attraktive reisekjeder styrker regionens konkurransekraft og gir grunnlag for økt verdiskaping. Korrespondanser mot Oslo og videre mot nasjonale og internasjonale forbindelser har særskilt betydning. De viktigste vekstmarkedene for Helgeland ligger utenfor Nord-Norge, og kvaliteten på den samlede reisekjeden er derfor avgjørende.

For mange besøkende er reisen til og gjennom Helgeland en del av selve opplevelsen. Reisemønstrene er heller ikke nødvendigvis tur-retur via samme innfallsport. Rundreiser kan innebære ankomst via én flyplass og avreise via en annen, kombinert med tog, hurtigbåt, ferge, buss eller bil mellom opplevelsene. God tilgjengelighet handler derfor både om reisen inn til Helgeland, mobiliteten rundt i regionen og muligheten for å reise videre.

Fra et reisemålsperspektiv fremstår Helgeland som én region. Besøkende forholder seg i liten grad til kommunegrenser eller administrative inndelinger. De vurderer hvor enkelt det er å komme til regionen, bevege seg mellom opplevelsene og reise videre.

Regionens flyplasser fungerer som innfallsporter til ulike deler av Helgeland og bidrar samlet til tilgjengeligheten til reisemålet. Dette gjelder både ferie- og fritidsmarkedet, gruppereiser, internasjonale rundreiser og møte- og konferansemarkedet.

Flyplassinfrastrukturen på Helgeland er grunnlaget for regionens flytilbud. Kapasitet, frekvens, rutetider og korrespondanser henger tett sammen med den infrastrukturen tilbudet bygger på. Fra et reiselivsperspektiv er det tilgjengeligheten til regionen som er avgjørende.

Helgeland arbeider målrettet med å utvikle flere helårige arbeidsplasser og redusere sesongvariasjonene i reiselivet. Dette arbeidet er forankret i nasjonale og regionale strategier og utviklingsprosjekter.

Dette gjenspeiles også i Visit Helgelands konseptutvikling, der selve reisen mellom steder og opplevelser inngår som en del av reiselivsproduktet, blant annet gjennom konsepter som «Reisen er målet» og «Travel like the locals».

Transportløsninger som fungerer gjennom hele året gir grunnlag for nye produkter, større markedsbredde og økt investeringsvilje. Forutsigbarhet i flytilbudet styrker samtidig tilliten hos reisende, turoperatører, arrangører og investorer.

Anbefalinger

På bakgrunn av reiselivets betydning for regional verdiskaping anbefaler Visit Helgeland at den framtidige innretningen av FOT-rutetilbudet bygger på følgende prinsipper:

- Eksisterende flyplasser på Helgeland bør opprettholdes og videreutvikles som et samlet nettverk av innfallsporter til regionen. Avstandene mellom flyplassene og øvrige knutepunkter, og betydningen av disse for tilgjengeligheten til ulike deler av Helgeland, må inngå i vurderingen av framtidig flyplass- og rutestruktur.
- Kapasitet og frekvens bør være tilpasset etterspørselen og dokumentert vekstpotensial. Rutetider, korrespondanser, regularitet og forutsigbarhet bør samtidig utformes slik at flytilbudet inngår i effektive reisekjeder til, fra og rundt i regionen, i samspill med tog, buss, hurtigbåt og ferge.
- Prisnivået bør vurderes sammen med kapasitet, tilgjengelighet og konkurransekraft, slik at kostnaden ved den samlede reisen ikke blir en unødig barriere for reiser til og fra regionen.
- Transporttilbudet bør utvikles med utgangspunkt i ønsket regional utvikling og dokumentert vekstpotensial, ikke bare historiske trafikk tall.

For Helgeland er tilgjengelighet en grunnleggende forutsetning for verdiskaping, sysselsetting og utvikling av helårsturisme. Det framtidige FOT-rutetilbudet bør derfor bidra til å bsterke regionens samlede tilgjengelighet og legge til rette for det vekstpotensialet som er dokumentert gjennom regionale analyser og markedsarbeid.

Med vennlig hilsen
Visit Helgeland AS

Kitt Grønningsæter
Daglig leder/reiselivssjef